

MUISTIO KUNNANELÄINLÄÄKÄRIEN PALKKAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Yleistä

Praktikkoeläinlääkärinä toimivat kunnaneläinlääkärit eivät ole kokonaispalkkausjärjestelmässä, eikä heidän säännöllistä työaikaansa ole määrätty. Praktikkoeläinlääkärin palkkaus muodostuu pääosin kuntatyönantajan maksamasta varsinaisesta palkasta ja kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisista palkkioista. Praktikkoeläinlääkärin ansiotuloina on huomioitava lisäksi päivystyskorvaus sekä valvontatehtävistä maksettava korvaus.

Praktikkoeläinlääkäreinä toimivilla kunnaneläinlääkäreillä on kaksoisrooli yhtäältä yrittäjänä, toisaalta viranomaisena. Nykyisen palkkausjärjestelmän vuoksi praktikkoeläinlääkäreinä toimivia kunnaneläinlääkäreitä rinnastetaan eräiltä osin yrittäjiin, ja praktikkoeläinlääkäreillä on lähtökohtaisesti oltava henkilöyhtiö (toiminimi) ja y-tunnus praktiikkatulon laskuttamista varten. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat itse mm. eläinlääkintäautostaan, lääkkeiden ja tarvikkeiden tilaamisesta, lääke- ja tarvikkeiden ylläpitämisestä sekä yritystoiminnan sekä lääkkeiden kirjanpidosta ja monenlaisesta laskutuksesta. Toisaalta praktikkoeläinlääkäreinä toimivat kunnaneläinlääkärit ovat myös viranomaisia, jotka suorittavat ympäristöterveydenhuollon valvontatehtäviä.

Kokopäivätoimiset hygieenikot ja kokopäivätoimisesti valvontaa suorittavat kunnaneläinlääkärit (valvontaeläinlääkärit) ovat kokonaispalkkausjärjestelmässä (tehtäväkohtainen palkka, työkokemuksilisa ja mahdollinen henkilökohtainen lisa), joten mainittujen eläinlääkärien palkkausjärjestelmää ei käsitellä tässä yhteydessä tarkemmin.

Työnantajan maksama varsinainen palkka

Praktikkoeläinlääkärinä työskentelevän kunnaneläinlääkärin vähimmäispalkka on vuosina 2020–2021 1811,15 e/kk (kunnallisen lääkärin virkaehtosopimuksen 2020–2021 liite 5). MotiVet Oy:n vuonna 2017 toteuttaman selvityksen mukaan kunnaneläinlääkärien virkasuhteesta johtuvan palkan taso vaihteli välillä 1749–4000 e/kk. Selvityksen mukaan palkkojen keskiarvo oli noin 2354 e/kk ja mediaani 2335 e/kk. Kaikki mainitut kuukausipalkat ovat bruttoansioita.

Kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaiset palkkiot

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) mukaan kunnaneläinlääkärillä on oikeus periä antamistaan palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvaus käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista. Eläinlääkintähuoltolaki ei mahdollista muita palkkausjärjestelmiä, joilla mainitut tehtävät voitaisiin siirtää kunnalle.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on kuitenkin järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet, jos kunta huolehtii peruseläinlääkärinpalvelun ja kiireellisen eläinlääkärinavun järjestämisestä tuottamalla itse palveluja. Toimitilojen ja työvälineiden järjestämisessä on otettava huomioon kunnan suunnitelma järjestämisestään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan sekä kunnan alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät. MotiVet Oy:n selvityksen mukaan kunnissa on asiassa vaihtelevia käytäntöjä ja tulkin-toja. On tavanomaista, että kunta järjestää toimitilat ja hankkii eräitä yhteiskäyttöisiä työvälineitä ja

laitteita, joiden hankintahinta on yksittäiselle eläinlääkärille kohtuuton. Eläinlääkärit kuitenkin hankkivat merkittävän osan käytännön praktiikassa tarvituista työvälineistä itse.

Kunnallisella eläinlääkärillä on oikeus periä virka-alueellaan antamastaan eläinlääkäriavusta ja todistuksista eläimen omistajalta tai haltijalta palkkiot ja kustannusten korvaukset kunnallisen eläinlääkäritaksan (1.1.2019, yleiskirjeen 3/2018 liite 4) mukaisesti. Kunnaneläinlääkäritaksan mukaiset maksut ovat yleensä pienempiä kuin yksityisen sektorin tarjoamien vastaavien palveluiden hinnat.

Eläinlääkärillä on oikeus periä käyntipalkkio sekä niissä tilanteissa, joissa potilas käy eläinlääkäriin luona, että niissä tilanteissa, joissa eläinlääkäri käy potilaan luona. Käyntipalkkion lisäksi eläinlääkärillä on oikeus periä käynnin yhteydessä suorittamistaan toimenpiteistä, tarkastuksista ja tutkimuksista korkeintaan kunnallisessa eläinlääkäritaksassa määrätyt enimmäispalkkiot. Nämä toimenpidepalkkiot määräytyvät toimenpiteen vaikeusasteen, työmäärän, käytetyn ajan ja eläinlääkäriltä yleisesti edellytettävän ammattitaidon perusteella. Massatyöstä (kuten rokotukset, steriliteetit ja utaretulehdushoidot) eläinlääkärillä on oikeus periä kunnallisen eläinlääkäritaksan mukainen palkkio. Massatyön hintaan vaikuttaa se, onko tilan ja eläinlääkäriin välillä tehty kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään perustuva kirjallinen terveydenhuoltosopimus.

Erikoiseläinlääkäri voi korottaa omaan erikoisalaansa kuuluvia toimenpidepalkkioita enintään 25 %. Eläinlääkäri voi korottaa käynti- ja puhelinpalkkioita sekä toimenpidepalkkioita enintään 25 % silloin, kun kysymyksessä on muun kuin hyötyeläimen hoitaminen. Lisäksi eläinlääkärillä on oikeus korottaa käynti- ja puhelinpalkkioita, toimenpidepalkkioita sekä palkkiota massatyöstä päivystysaikana 50 % silloin, kun eläinlääkäriavun antamisajankohta on ma–pe klo 17.00–22.00 tai la–su klo 8.00–22.00, ja 100 % silloin, kun eläinlääkäriavun antamisajankohta on klo 22.00–8.00.

Kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisista palkkioista muodostuvan tulon suuruus riippuu praktiikan luonteesta ja kiireisyydestä. Praktikkoeläinlääkäriin kannalta käynti- ja toimenpidepalkkioiden osuus palkkauksesta on yleensä kuitenkin erittäin merkittävä. Kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisista palkkioista muodostuva tulon osuus on pääsääntöisesti varsinaista palkkaa suurempi, ja tämä praktiikatulon ja varsinaisen palkan erotus voi olla huomattava.

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Vaikka kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisista palkkioista muodostuu eläinlääkäriin henkilöyhtiön tulos, palkkiot otetaan huomioon kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrittäessä. Julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaan kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrittäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä palkkioina kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää kunnaneläinlääkärille kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos kunnaneläinlääkäriin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, kunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoajaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Päivystyskorvaus

Kunnaneläinlääkäriin päivystysajalta maksettava korvaus määräytyy kunnallisen lääkäreiden virkaehtosopimuksen (2021–2021) liitteen 5 6 §:n mukaisesti.

Eläinlääkintähuoltoa koskevaan päivystykseen määrätyle eläinlääkärille maksetaan päivystyksen peruskorvauksena jokaiselta päivystystunnilta

1. 31 % perjantaista klo 16.00 alkaen maanantaihin klo 8.00 saakka sekä arkipyhää tai joul- ja juhannusaattoa edeltävästä arkipäivästä klo 16.00 alkaen ensiksi seuraavaan arkipäivään klo 8.00 asti (ns. pyhäpäivystys)
2. 18 % muuna aikana (ns. arkipäivystys)

laskettuna korottamattomasta tuntipalkasta, joka saadaan praktikkoeläinlääkärinä toimivan laillistetun eläinlääkärin peruspalkasta kerrottuna 1,8:lla. Lääkärisopimuksen mukainen vähimmäiskorvaus päivystystunnilta on siten noin 3,6 euroa (arkipäivystys) tai 6,2 euroa (pyhäpäivystys). Eläinlääkärin päivystysajalta ei suoriteta lääkärisopimuksen yleisessä osassa määrättyjä työaikakorvauksia.

MotiVet Oy:n selvityksen mukaan noin puolet kyselyyn vastanneista valvontayksiköistä maksoi pääsääntöisesti lääkärisopimuksen mukaista vähimmäiskorvausta. Suurin osa vastaajista kertoi, että äkillisistä päivystysvuoroista maksetaan ylimääräisiä korvauksia.

Kunnaneläinlääkärin päivystystiheys on yleisimmin noin 1/5 tai 1/6, eli joka 5. tai joka 6. arkipäivystys ja joka 5. tai joka 6. viikonloppu. Suomen eläinlääkäriliiton suosituksen mukaan päivystystiheyden tulee olla korkeintaan joka 5. arkipäivystys ja joka 5. viikonloppu. Arkipäivystysvuoron kesto on tavallisimmin klo 16.00–8.00 (16 h), eli lääkärisopimuksen mukainen vähimmäiskorvaus yhdestä arkipäivystyksestä on noin 58 e. Viikonloppupäivystyksen kesto on tavallisimmin perjantai-iltapäivästä klo 16.00 maanantai-aamuun klo 8.00 (64 h), eli lääkärisopimuksen mukainen vähimmäiskorvaus viikonloppupäivystyksestä on noin 397 e. Joissain yksiköissä viikonloppupäivystys on jaettu kahteen osaan.

Mikäli kunnaneläinlääkäri tekee kuukauden aikana esimerkiksi 4 arkipäivystysvuoroa ja yhden kokonaisen viikonloppupäivystyksen, maksettava lääkärisopimuksen mukainen vähimmäiskorvaus on yhteensä noin 630 e/kk.

Valvontatehtävistä maksettava korvaus

Eläinlääkintähuoltolakia sovelletaan eläinlääkäripalvelujen lisäksi eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydelliseen valvontaan, muuhun elintarvikkeiden turvallisuuden valvontaan, eläintenpidon terveydelliseen valvontaan, eläintautien vastustamiseen ja ennalta ehkäisemiseen sekä eläinsuojeluun. Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa (23/2006), eläintautilaissa (441/2013), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006) ja eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014).

Praktikkoeläinlääkärin peruspalkkaan katsotaan sisältyvän ympäristöterveydenhuollon valvonta- ja tarkastustehtäviä sekä muita työnantajan määräämiä viranomaistehtäviä keskimäärin 3 tuntia viikossa eläinlääkintähuoltolaissa virkaeläinlääkärille säädettyjen tehtävien ohella. Myös praktikkoeläinlääkäri, jonka tehtäviin ei säännönmukaisesti kuulu valvontatehtäviä ja/tai tehtävien määrä ei sisälly mainittuun kolmeen tuntiin, voi joutua suorittamaan näitä valvontatehtäviä. Tällöin kunnaneläinlääkärille maksetaan tehtävään käytetyltä ajalta tuntipalkka. Tehtävään käytetyksi ajaksi luetaan valvontatehtävään välittömästi liittyvä valmistelu ja jälkiselvittely sekä matka-aika.

MotiVet Oy:n selvityksen mukaan kunnaneläinlääkärille maksettava tuntipalkka eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tehtävistä vaihteli 24–65 e/h välillä. Yleisin tuntipalkka oli 40 e/h.

Kunnaneläinlääkärien suorittamien valvontatehtävien määrä vaihtelee huomattavasti valvontayksiköittäin. Edellä mainitun selvityksen mukaan hieman yli kolmasosassa yksiköitä valvontatehtäviä ei ole jaettu praktikkoeläinlääkäreille. Hieman alle kolmasosassa yksiköitä valvontatehtäviä on jaettu myös praktikkoeläinlääkäreille. Pienessä osassa yksiköitä kaikki valvontatehtävät on jaettu joko useamman praktikkoeläinlääkäriin kesken tai valvontatehtävät on keskitetty yksittäiselle praktikkoeläinlääkärille.

Valtion varoista maksetaan kunnalle korvaus eräiden valvontatehtävien, kuten eläinsuojeluvalvonnan ja eläintautivalvonnan, suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat kunnalle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä kunnalle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää.